

Annotatie commissie Bestuur, Organisatie, Financiën en Veiligheid

Van: Léon van Koppen
Telefoon: 06-10418033
E-mail: l.vankoppen@griffie.rotterdam.nl
Ons kenmerk: 25bb004173

Aan: Commissie BOFV
Datum : 6 juni 2025
Betreft : Jaarstukken 2024
Vergadering: 12 juni 2025

Doel van de bespreking:

De jaarstukken 2024 staan ter advisering op de agenda. Bij aanvang van de vergadering zal een van de leden van uw Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) een korte toelichting geven op het COR-advies/rapport. De COR heeft in aanloop naar deze bespreking onderzocht of de jaarrekening een getrouw en volledig beeld geeft van het gevoerde financiële beleid en adviseert de raad hierover middels het advies/rapport.

In de jaarstukken - bestaande uit het jaarverslag (beleidsverantwoording) en de jaarrekening (financiële verantwoording) – legt het college op grond van artikel 197 van de Gemeentewet verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van de college targets en de effecten daarvan. Ook is het accountantsverslag onderdeel van de jaarstukken, waarin de externe accountant (PricewaterhouseCoopers, PWC) een oordeel geeft over de betrouwbaarheid van de jaarrekening en bijzonderheden in het financiële beheer. De gemeenteraad stelt de jaarstukken vast en verleent daarmee, tenzij er zwaarwegende redenen zijn, decharge (goedkeuring) voor het financiële beheer in 2024.

Voor u betekent dit dat u tijdens de bespreking kijkt naar:

- De mate waarin het college de gestelde doelen uit de begroting heeft gerealiseerd (jaarverslag);
- Of het financieel beheer op orde was en verantwoord is uitgevoerd (jaarrekening);
- De bevindingen van de accountant bij de controle van de jaarrekening;
- Of u het college op basis van deze informatie decharge wilt verlenen;
- Eventuele lessen of signalen die u wilt meegeven richting de volgende begroting.

Met deze annotatie nemen we met behulp van hyperlinks mee door het document, welke te vinden is op de website <https://www.watdoetdegemeente.rotterdam.nl/jaarstukken-2024/>

Tips bij het lezen van de jaarstukken

[Bovenaan de website vindt u naast de leeswijzer](#) (waar eventuele wijzigingen na de publicatie op 30 april 2025 worden weergegeven) een nieuwe knop met begrippen. Op [pagina 231](#) is een overzicht van baten en lasten, zowel meerjarig als incidenteel, te vinden. Aan het eind van de tabel bevindt zich een pull-down knop. Door hierop te klikken, krijgt u snel inzicht in de verschillen tussen de initiële raming en de realisatie over 2024. De verklaring voor deze verschillen zou te vinden moeten zijn in de toelichting bij het betreffende programma. Lastig is dat de initiële lasten 2024 (de vastgestelde begroting) zoals weergegeven in het raadsbesluit van de verschillende programma's geen aansluiting hebben met de cijfers uit het [voorlopig rekening resultaat 2024](#).

Binnen de programma's zelf worden de afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting weergegeven. Dit betreft de herziening, die is vastgesteld in de [eindejaar brief 2024](#). Het spoor tussen de verschillende besluitvormingsmomenten is in te zien door op de knop "vergelijk saldo" te klikken onder het overzicht van baten en lasten op de pagina financiën bij de programma's.

Voorgeschiedenis:

De [begroting 2024](#) is besproken en vastgesteld tijdens de raadsvergaderingen van 7 en 9 november 2023. In het [voorlopige rekeningresultaat 2024](#) werd er reeds een beeld geschetst. Er zijn wijzigingen vastgesteld bij de eerste herziening (9 en 11 juli 2024) en de tweede herziening (7 en 12 november 2024). De COR heeft op 19 en 20 mei openbare hoorzittingen c.q. verantwoordingsgesprekken met wethouders Achbar, Kasmi, Norville en Van Rij.

Te bespreken stukken:

- Collegebrief over jaarstukken 2024 (jaarverslag en jaarrekening)
- Raadsvoorstel over jaarstukken 2024 (25bb003008)
- Brief van PwC over Accountantsverslag 2024 Gemeente Rotterdam (25bb003301)
- Brief van PwC over Jaarrekening en controleverklaring 2024
- Collegebrief over reactie bij accountantsverslag 2024 PwC (25bb003401)
- Adviesrapport van de COR over de jaarrekening 2024 (25bb004098)

Hierbij betrekken:

- Collegebrief over voorlopig rekeningresultaat 2024 (25bb001736)
- Collegebrief over Proces Gemeenschappelijke Regelingen (25bb003168)
- Collegebrief over Monitor ICT-Projecten (MIP) okt 2024-mrt 2025 (25bb003881)
- Collegebrief over Update project GREAT – april 2025 (25bb002996)
- Collegebrief over eindrapport 2024 Financial Audit (25bb003342)
- Wethoudersbrief van Rij over Raadsmonitor Kiezen voor Rotterdam (25bb003749)
- Collegebrief over beantwoording vragen Van Dommelen over een Betrouwbare opdrachtgever betaalt op tijd (25bb003685)
- Collegebrief over correctie beantwoording schriftelijke vragen Een betrouwbare opdrachtgever betaald op tijd (25bb003906)

Mogelijke aandachtspunten:

Algemeen

In de jaarstukken wordt gerapporteerd in hoeverre de beleidsdoelen uit de begroting 2024 zijn gerealiseerd. U kunt nagaan waar afwijkingen zijn opgetreden in zowel de uitvoering als de financiën.

Bij het lezen van de jaarstukken is het van belang om aandacht te besteden aan de volgende punten:

- Hebben we bereikt wat we wilden bereiken? ([bv pagina 3](#))
- Hebben we gedaan wat we daarvoor zouden doen? ([bv pagina 5](#))
- Heeft het gekost wat we dachten dat het zou kosten? ([bv pagina 231](#) en [pagina 199](#))

Meer met betrekking tot het financiële beheer:

- [Het structurele exploitatiesaldo](#): het verschil tussen de structurele baten en lasten. Dit geeft inzicht in de structurele financiële gezondheid van de gemeente;
- Eventuele afwijkingen tussen begrote en gerealiseerde uitgaven en inkomsten en de verklaring daarvoor (Voortgang 2024 per programma);
- De [ontwikkelingen](#) in de [\(bestemmings-\)reserves](#); (financiële middelen voor specifieke toekomstige uitgaven)
- Ontwikkelingen in het [weerstandsvermogen](#) van de gemeente om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen;
- [De rechtmatigheidsverantwoording](#) (is de handelwijze in overeenstemming met de geldende regels en besluiten).

Op de pagina 196 waarop u de [financiële kerngetallen](#) kunt vinden, zijn een aantal indicatoren te vinden hoe het in algemene zin gaat met de financiën van de gemeente Rotterdam. Voor u als raadslid is het structureel exploitatiesaldo, zoals hierboven genoemd, belangrijk om te monitoren omdat dit saldo meerjarig in balans dient te zijn. Hierbij wordt met name gekeken naar de verhouding tussen de structurele baten en de structurele lasten. In 2024 zijn er éénmalige opbrengsten gebruikt voor het dekken van terugkomende kosten waarmee wordt ingeteerd op de reserves. Op lange termijn is dit onwenselijk.

Daarnaast is de EMU-saldo tabel op pagina 196 het bekijken waard. Hierbij dient u voor ogen te houden dat deze tabel in miljoenen is en zich vooral richt op de verschillen tussen de begroting en de rekening 2024. Het saldo geeft aan dat er ondanks het positieve jaarresultaat meer kosten dan opbrengsten zijn geweest (- € 368 mln.).

Voortgang targets

De voortgang van de vijftien collegetargets kunt u per programma onder de tegel per target teruglezen en in het overzicht op [pagina 5](#). Hier verantwoordt het college zich over de tussendoelstellingen voor 2024, de zogenaamde mijlpalen.

Adviesrapport COR: het belang van begrijpelijkheid

Naast meer algemene aanbevelingen, adviseert de COR in [haar rapport](#) specifiek aan (BOFV) om aandacht te besteden aan de leesbaarheid en begrijpelijkheid van de PenC-documenten: Goede discussies over keuzes binnen de gemeentefinanciën kun je faciliteren met de begrijpelijkheid van de documenten. Het is de kunst (citaat plaatsvervangend directeur rekenkamer) 'om de specialisten de taal van het lekenbestuur te laten spreken in plaats van het lekenbestuur de taal van de specialisten aan te leren'. Juist in de commissie BOFV kun je met de wethouder het gesprek aangaan over de leesbaarheid en de informatiewaarde van de stukken in de P&C-cyclus. Denk hierbij aan de gekozen woorden, maar ook aan afbeeldingen.

Bij de programma's

[Op de website van de jaarstukken staat een voorstel met betrekking tot welke onderdelen van de Jaarstukken in welke commissie zouden thuishoren.](#)

Audits en control

De gemeentewet (art 213a) schrijft voor dat het College periodiek onderzoek doet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het College gevoerde bestuur. U kunt deze onderzoeken vinden op [Rapportages](#) | [Ambtelijke organisatie](#) | [Onderzoek010](#)

Organisatie-opgave 'Kiezen voor Rotterdam'

In de jaarstukken staat over [Kiezen voor Rotterdam](#) oa: "De geplande € 20 mln. besparing over 2024 is ingevuld met incidentele financiële maatregelen". Op de pagina [bedrijfsvoering/HR](#) kunt u de ontwikkeling van de arbeidskosten vinden.

Voor verdere informatie wordt verwezen naar [de monitor organisatieopgave](#). Dit is de tweede editie van de monitor. Bij de bespreking van de begroting 2025 ontving u [de eerste monitor](#). In de commissie ontstond toen enig debat over de inrichting en informatiewaarde van de monitor. In de [begeleidende brief](#) bij de tweede monitor worden daarom doorgevoerde verbeteringen toegelicht. Biedt de monitor de raad nu wel voldoende inzicht? Specifiek: de organisatie-opgave moet ook leiden tot een kwalitatief betere organisatie. Die verbetering is vervat in vier pijlers, waaronder het vooropstellen van goede dienstverlening en een centrale strategische functie (1 concerngedachte). De cijfers in de monitor zijn vooral gericht op de financiële en personele ontwikkelingen. Hoe wordt de kwalitatieve ontwikkeling gemonitord?

De monitor ICT-projecten (MIP) en Great

De [MIP](#) loopt vanaf nu weer gelijk op met de PenC-producten, zodat u deze bij de bespreking van de jaarstukken kunt betrekken. Op verzoek van de commissie zijn daarnaast de meest recente voortgangsbrief over het project Great en de beantwoording van schriftelijk vragen van het lid Van Dommelen over betalingsachterstanden als gevolg van de invoering van Great toegevoegd. Over Great: zowel in de voortgangsbrief als in de MIP wordt ervan uitgegaan dat het project op 1 juni kon worden opgeleverd. Is deze datum ook gehaald? En 'alle inspanningen zijn erop gericht om alle projectonderdelen voor deze datum te hebben afgerond'. Is dat ook gelukt? Zie ook pag. 6 van het [eindrapport Financial Audit](#), over de gevolgen van de ingebruikname van oracle cloud voor de financiële processen. En het rapport van de algemene Rekenkamer '[Het rijk in de cloud](#)', waarin de Rekenkamer kritisch is over de wijze waarop het rijk aan de slag is gegaan met cloud-diensten. Het burgercommissielid Rozema heeft eerder op dit rapport gewezen en de commissie aangeraden hier kennis van te nemen.

RIM

De ontwikkeling van de [Rotterdamse InvesteringsMotor](#): hier is een voordeel in cilinder 5 zonder toelichting.

Relevante openstaande moties en toezeggingen

24bb005096	Groningen, D.A. van VVD	RIM: De Rotterdamse Zalmnorm
24bb004034	Elbay, F.	First Time Right Afdoeningsvoorstel (aangehouden)
23bb007550	Maassen, A.J.A. D66	Wees geen dief van het Stadsarchief Afdoeningsvoorstel (aangehouden)
24bb004601	B.J. van Rij (Wethouder)	De wethouder neemt, naar aanleiding van vragen van het lid Lansink-Bastemeijer, een overzicht in de PenC-documenten op waarmee de ontwikkeling van bijstellingen door de verschillende PenC-producten heen inzichtelijk wordt.

Financiële consequenties

Met het vaststellen van de jaarstukken 2024 gaat het positieve resultaat van € 41,1 mln. naar de algemene middelen. Het totale positieve resultaat is € 61,7 mln. echter zitten op een deel van dit resultaat juridische verplichtingen zodat deze al een doel hebben en niet naar de Algemene middelen kunnen.

Het positieve resultaat van jaarrekening 2024 kan geamendeerd worden, het is echter gebruikelijk in Rotterdam om het resultaat te bestemmen bij de concept-Voorjaarsnota (2025).

Technische vragen en toezeggingen

De technische vragen worden op woensdag 28 mei voor 17.00 uur beantwoord.

Het college reageert in één integrale brief op nog openstaande vragen en toezeggingen die betrekking hebben op de jaarstukken 2024. Deze brief wordt op maandag 16 juni 2025 voor 16.00 uur verstuurd.

Overige relevante informatie

- Collegebrief over Monitor Grondexploitaties JV 2024 ([25bb003010](#))

Werkwijze met betrekking tot amendementen en moties

Een amendement is een wijziging van het ontwerpbesluit. Waarbij het idee is dat het ontwerpbesluit dusdanig geamendeerd wordt zodat de strekking helder is en daarbij ook de relevante tabellen de programma's worden gewijzigd. Het aanpassen van het raadsbesluit wordt daarna zo snel mogelijk vormgegeven. Met een amendement kunt u zowel inhoudelijk als financieel aangeven wat u belangrijk vindt, waarbij de voorwaarde is dat zowel de verhoging als verlaging expliciet worden benoemd. Zie hiervoor de formats in de bijlage.

Wilt u vooraf technisch advies inwinnen over een amendement of een motie, dan kunt u daartoe contact opnemen met de betreffende commissiegriffier. De commissiegriffiers zijn u hierbij graag van dienst.

Raadsbehandeling

Op donderdag 19 juni 2025 vindt de raadsbehandeling over de vaststelling van de jaarstukken (verantwoordingsdebat) plaats. Aansluitend aan het debat wordt er gestemd.

De Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) zal de gemeenteraad in een advies ten aanzien van de jaarrekening en het verlenen van een decharge aan het college voorzien.

FORMAT AMENDEMENT

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om een amendement in te dienen, werkwijze conform artikel 47 van het [reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2025](#). Een amendement is een voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbesluit, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen. In de bijgevoegde [hyperlink](#) treft u op pagina 12 een fictief voorbeeld van een amendement.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt:	
Besluit de voorjaarsnota als volgt te wijzigen:	<u>Technische vereisten financieel amendement</u> • Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of batens, niet beide) moet zijn. • Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot). • De dekking dient met deze wijziging in het alleen voorliggende ontwerpbesluit uitvoerbaar te zijn.
Toelichting:	
Ondertekening en naam: (art 47 RvO: één naam is verplicht)	

FORMAT (FINANCIELE) MOTIE

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om moties in te dienen, werkwijze conform artikel 44 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2025. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waarmee een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken. Wijze van indienen van een motie: Een motie moet ter vergadering, om in behandeling genomen te kunnen worden, schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend na een duiding in de vergadering. In de bijgevoegde [hyperlink](#) treft u op pagina 13 een fictief voorbeeld van een motie.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt	
De gemeenteraad van Rotterdam, gehoord de beraadslaging, - overwegende - van oordeel dat* - van mening dat* * Keuze maken	
De gemeenteraad: - verzoekt het college van b&w* - roept het college van b&w op* - dringt aan* - spreekt uit* - nodigt uit* - constateert* en gaat over tot de orde van de dag. * Keuze maken	<u>Technische vereisten financiële moties</u> • Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen ditzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen. • Dit dient dekkend te zijn. • De dekking dient uitvoerbaar te zijn.
Ondertekening en naam: (art 44 RvO: één naam is verplicht)	